

Sygn. akt III AUa 634/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2017 r. w Szczecinie

sprawy K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 maja 2016 r. sygn. akt VI U 308/16

1. prostuje sentencję zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zamiast roku 1980 wpisuje rok 1981,
2. oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek del. SSO Gabriela Horodnicka

– Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 634/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lutego 2016 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego ubezpieczonej K. G. przyjmując dla potrzeb ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego wskaźnik wysokości równy 44,12 %. Dla potrzeb obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonej w roku 1981 kwotę 50.804 zł, co dla tego roku dało wskaźnik wysokości na poziomie 60,07 %. Obliczenia wskaźnika za rok 1981 dokonano proporcjonalnie do okresów pozostawania w ubezpieczeniu, tj. 11 miesięcy w roku 1981.

Ubezpieczona nie zgodziła się z tą decyzją, wnosząc o przyjęcie dla potrzeb obliczenia wskaźnika wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w 1981 roku, że pozostawała w ubezpieczeniu przez 10 miesięcy. Podniosła, że od dnia 2 listopada 1981 roku przebywała na urlopie wychowawczym, że ostatnim dniem jej pracy był 31 października a 1 listopada był dniem ustawowo wolnym od pracy, za który nie otrzymała wynagrodzenia. W konsekwencji brak jest podstaw do przyjmowania - dla potrzeb wyliczenia wskaźnika wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w 1981 roku – że pozostawała w ubezpieczeniu przez 11 miesięcy.

Wyrokiem z dnia 18 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nakazał organowi rentowemu ponowne ustalenie kapitału początkowego ubezpieczonej K. G. przyjmując dla potrzeb obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, iż ubezpieczona pozostawała w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego w roku 1980 od 1 stycznia do 31 października.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Ubezpieczona K. G. w okresie od 24 września 1974 roku do 30 września 1988 roku była zatrudniona w (...) w S.. W tym okresie od 2 listopada 1981 do 2 listopada 1983 roku przebywała na urlopie wychowawczym. Pracodawca wypłacił ubezpieczonej wynagrodzenie za okres od stycznia do października 1981 roku. Składka emerytalna potrącona i odprowadzona przez pracodawcę dotyczyła miesięcy od stycznia do października 1981 roku.

Sąd pierwszej instancji uznał odwołanie za uzasadnione, podnosząc, że zgodnie z przepisami art. 174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r. (t. jedn. Dz. U. z 2015 r. , poz. 748 z późn. zm.; dalej jako: ustawa emerytalna) – kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. (ust.1)

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. (ust.2)

Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu. (ust.3b). Przy czym, zgodnie z treścią przepisu art. 8 ust.1 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, (obowiązującej m.in. w okresie roku 1981), za okresy zatrudnienia uważa się okresy pozostawania w stosunku pracy (art. 5 ust.1) na obszarze Państwa Polskiego, jeżeli osoby zatrudnione pobierały w tych okresach wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby i macierzyństwa.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd meriti stwierdził, że do określenia czy ubezpieczona i w jakim okresie w roku 1981 pozostawała w ubezpieczeniu stosować należy wówczas obowiązujące przepisy, które dla potrzeb nabycia prawa do renty lub emerytury posługiwały się pojęciem okresów zatrudnienia i okresów równorzędnych. Zdaniem Sądu Okręgowego, jako że w roku 1981 pracodawca wypłacił ubezpieczonej wynagrodzenia (i inne świadczenia wymienione w art. 8 ust.1) za okres od 1 stycznia do 31 października 1981 roku, to tylko ten okres można uznać za okres zatrudnienia dla potrzeb nabycia świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji – w

ustalonym stanie faktycznym - miesiąc listopad 1981 roku (w tym grudzień – przy czym w tym zakresie nie ma sporu pomiędzy stronami), za który ubezpieczona nie otrzymała wynagrodzenia ani zasiłku z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby i macierzyństwa, nie był już miesiącem pozostawania w ubezpieczeniu.

W tym stanie rzeczy, Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego poprzez wskazanie, że organ rentowy ponownie winien obliczyć kapitał początkowy ubezpieczonej przyjmując dla potrzeb obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, iż ubezpieczona pozostawała w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego w roku 1981 od 1 stycznia do 31 października.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Apelujący zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 174 ust. 3 b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015.748) w zw. z § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe (Dz.U. z 2011 r., nr 237, poz. 1412) polegające na przyjęciu, że ubezpieczona pozostawała w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego w roku 1981 od 1 stycznia do 31 października i w związku z tym przysługuje jej prawo do ustalenia kapitału początkowego przyjmując dla potrzeb obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego ww. okres, tj. 10 miesięcy, podczas gdy prawidłowa interpretacja prowadzi do wniosku, że na podstawie przedłożonego świadectwa pracy ubezpieczona w 1981 r. od 1 stycznia 1981 r. do 1 listopada 1981 r. pozostawała w ubezpieczeniu społecznym dlatego przysługuje jej prawo do ustalenia kapitału początkowego przyjmując dla potrzeb obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego ten właśnie okres, tj. 11 miesięcy i to 1981 r., a nie 1980 r.,

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, że ubezpieczona pozostawała w ubezpieczeniu społecznym w roku 1981 przez 10 miesięcy, tj. od 1 stycznia do 31 października podczas, gdy sporne w niniejszej sprawie pozostawało pozostawanie w ubezpieczeniu przez ubezpieczoną w 1981 r. przez 11 miesięcy, tj. od 1 stycznia do 1 listopada.

W uzasadnieniu wskazał, że w myśl zaś § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1) legitymacja ubezpieczeniowa;

2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Ubezpieczona okres zatrudnienia od 24.09.1974 r. do 30.09.1988 r. udowodniła świadectwem pracy wystawionym przez (...) w S.. Z treści ww. świadectwa wynika, że na dzień 1.11.1981 r. ubezpieczona pozostawała w zatrudnieniu, a co za tym idzie pozostawała w ubezpieczeniu społecznym dlatego przysługuje jej prawo do ustalenia kapitału początkowego przyjmując dla potrzeb obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego ten właśnie okres, tj. 11 miesięcy i to 1981 r., a nie 1980 r. jak to wskazał Sąd pierwszej instancji w sentencji zaskarżonego wyroku.

Na marginesie apelujący wskazał, że trudno uznać za trafny pogląd ubezpieczonej oraz Sądu pierwszej instancji z którego wynika, że w każdy dzień ustawowo wolny od pracy (jak np. 1 listopada) pracownik nie podlega ubezpieczeniu społecznemu i nic jest mu wypłacane wynagrodzenie czy inne wypłaty związane z zatrudnieniem.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczona wniosła o jej oddalenie, podnosząc w uzasadnieniu, że pozwany przyjmuje świadectwo pracy, jako jedyne kryterium przy ustalaniu kapitału początkowego, pomimo, że z karty wynagrodzeń ubezpieczonej za 1981 r. wynika, że pozostawała w ubezpieczeniu społecznym w 1981 r. - w myśl cytowanego wyżej art. 174 ust. 3b ustawy - tylko przez 10 miesięcy, co potwierdził w wyroku Sąd I instancji, bo tylko przez 10 miesięcy zakład pracy odprowadzał od zarobków składki na ubezpieczenie społeczne.

Apelująca podkreśliła, że organ rentowy nie wykazał w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a także w apelacji od wyroku jakie wynagrodzenie za ten dzień przyjął do obliczenia kapitału początkowego i jaką składkę zakład pracy odprowadził od tego wynagrodzenia na ubezpieczenie społeczne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Na wstępie Sąd Apelacyjny wskazuje, że ustalenia faktyczne poczynione w tej sprawie przez Sąd pierwszej instancji są prawidłowe i zasługują na pełną akceptację. W tej sytuacji Sąd odwoławczy zasadniczo podziela je i przyjmuje za własne, czyniąc integralną część swojego stanowiska i uznając za zbędne ich ponowne szczegółowe przytaczanie w tym miejscu. W sytuacji bowiem, gdy Sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji nie musi powtarzać dokonanych ustaleń, gdyż wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 1935 r., C III 680/34. Zb. Urz. 1936, poz. 379, z dnia 14 lutego 1938 r., C II 21172/37 Przegląd Sądowy 1938, poz. 380 i z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83). Nadto Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni powołanych przepisów prawa, a także subsumpcji ustalonego stanu faktycznego do ustalonych norm, wobec czego w całości podziela rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji również w tym zakresie.

Zarzuty organu rentowego sprowadzają się do wskazania, że do okresu obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego w 1981 roku należy wliczyć okres 11 miesięcy, albowiem ze świadectwa pracy ubezpieczonej wynika, że ubezpieczona na urlopie wychowawczym przebywała od 2 listopada 1981 r. Organ rentowy nie kwestionuje przy tym, że ubezpieczona w dniu 1 listopada 1981 r. nie świadczyła pracy, ani nie dostała za ten dzień wynagrodzenia. Okoliczności te nie są kwestią sporną. Skoro więc nie ulega wątpliwości, że brak było podstaw do objęcia ubezpieczonej ubezpieczeniem społecznym w dniu 1 listopada 1981 r., to nie można tego okresu wliczyć do podstawy wymiaru kapitału początkowego. Świadectwo pracy wprawdzie jest dokumentem stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, ale nie jest to wyłączna podstawa do ustalenia tych okresów. Wskazać należy, że powołane przez organ rentowy rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. wymienia dokumenty mogące stanowić podstawę do stwierdzenia okresów zatrudnienia pracownika, przy czym katalog ten ma charakter przykładowy (katalog dokumentów zamyka sformułowanie „lub inny dokument, w tym w szczególności”).

Brak jest zatem podstaw do przyznania pierwszeństwa okolicznościom wynikającym ze świadectwa pracy, które bezsprzecznie jest dokumentem jedynie prywatnym, jeżeli nie ulega wątpliwości, że ubezpieczona w dniu 1 listopada 1981 r. nie była objęta ubezpieczeniem społecznym, albowiem nie otrzymała wynagrodzenia i nie zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia społeczne. Tym samym dla potrzeb wyliczenia wskaźnika wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w 1981 roku należało przyjąć, że ubezpieczona pozostawała w ubezpieczeniu przez 10 miesięcy.

Z tych względów apelację ubezpieczonego jako bezzasadną oddalono na podstawie art. 385 k.p.c.

W punkcie pierwszym wyroku Sąd Apelacyjny sprostował sentencję wyroku Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że zamiast roku 1980 roku wpisał 1981 rok. Nie ulega bowiem wątpliwości, że spór dotyczył pozostawiania ubezpieczonej w ubezpieczeniu społecznym w 1981 r., a nie w roku 1980 r., wobec czego oczywistą omyłką Sądu Okręgowego na podstawie art. 350 § 1 k.p.c. należało sprostować.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek del. SSO Gabriela Horodnicka-
Stelmaszczuk